

Προτάσεις για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων στην ψηφιακή εποχή (2001)

Η συνεισφορά της ομάδας εργασίας 5 εκφράστηκε μέσω της διατύπωσης μιας σειράς προτάσεων για τα θέματα που σχετίζονται με την καινοτομία στη ψηφιακή εποχή και τις νέες επιχειρήσεις. Λόγω της ευρύτητας του θέματος, η ομάδα περιορίστηκε σε πέντε (5) βασικούς άξονες, γύρω από τους οποίους έκανε και τις προτάσεις της. Οι άξονες αυτοί είναι:

- _ Κατάρτιση
- _ Δομές & Χρηματοδότηση
- _ Διαδικασίες
- _ Κίνητρα
- _ Νεανική Επιχειρηματικότητα

Όλες οι προτάσεις αφορούν το θέμα της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, κυρίως της νεανικής, όχι όμως απαραίτητα για καινοτομίες που αφορούν ψηφιακά προϊόντα και υπηρεσίες αλλά και για δραστηριότητες της κλασσικής οικονομίας.

▪ Κατάρτιση

Το θέμα της εκπαίδευσης και ενημέρωσης των νέων αλλά και μελλοντικών επιχειρηματιών αποτελεί ίσως την μεγαλύτερη προτεραιότητα για την καλλιέργεια ενός ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Προς την κατεύθυνση αυτή, η Ελλάδα δεν έχει να επιδείξει ακόμα κάτι αξιόλογο. Είναι άμεση ανάγκη να αναπτυχθεί η διδασκαλία της επιχειρηματικότητας στα πανεπιστήμια, προσαρμοσμένη στις ανάγκες της σύγχρονης εποχής.

Πέρα από την προετοιμασία των μελλοντικών επιχειρηματιών, θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για υποστήριξη όσων αποφασίζουν να δημιουργήσουν μια νέα επιχείρηση κατά της διάρκειας λειτουργίας της και ιδίως στα πρώτα στάδια λειτουργίας της.

Παρακάτω συνοψίζονται οι βασικές προτάσεις της ομάδας για τον τομέα της κατάρτισης:

- _ Πρόσκληση IST σχολείου που περιοδεύει στην Ευρώπη για την διδασκαλία σύγχρονων επιχειρηματικών πρακτικών και της επιχειρηματικότητας
- _ Προσθήκη μαθημάτων επιχειρηματικότητας, όπως entrepreneurial finance, στα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών των ελληνικών πανεπιστημίων
- _ Αλλαγή νοοτροπίας των ελληνικών πανεπιστημίων, ώστε να προετοιμάζουν μελλοντικούς επιχειρηματίες και όχι στελέχη επιχειρήσεων
- _ Υποστήριξη και καθοδήγηση των νέων επιχειρηματιών για την επιλογή του κατάλληλου επιχειρηματικού τομέα αλλά και για πιο πρακτικά θέματα όπως η επιλογή της νομικής υπόστασης της επιχείρησης, π.χ. ΑΕ, ΕΠΕ, ΟΕ
- _ Ενημέρωση των νέων επιχειρηματιών για τις σύγχρονες εξελίξεις και τα χρηματοπιστωτικά εργαλεία
- _ Επιδότηση εκπαίδευσης για επιχειρηματικότητα στις νέες επιχειρήσεις

▪ Δομές και Χρηματοδότηση

Το χρηματοδοτικό και χρηματοπιστωτικό καθεστώς αποτελεί βασική προϋπόθεση για την δημιουργία ενός ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Οι εταιρείες Venture Capital ήδη δραστηριοποιούνται προς αυτή την κατεύθυνση αλλά ακόμα αντιμετωπίζουν θεσμικές δυσκολίες. Οι τράπεζες, παρόλο που γίνονται ολοένα και πιο ανταγωνιστικές, εντούτοις διατηρούν πολλούς από τους αποθαρρυντικούς τους

όρους. Και ενώ ο θεσμός των ιδιωτικών εταιρειών Venture Capital αναπτύσσεται συνεχώς, ήδη ξεκίνησε την λειτουργία του το πρώτο δημόσιο Venture Capital, το TANEΟ, με σκοπό την χρηματοδότηση εταιρειών νέας οικονομίας. Στην παρούσα φάση προετοιμάζεται και η έναρξη του 2ου δημόσιου Venture Capital, του ΚΕΣΥΤ. Η δημιουργία δημόσιων κεφαλαίων αποτελεί θετική πρωτοβουλία και σίγουρα θα τονώσει ένα κομμάτι της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα αναφορικά με τις δραστηριότητες της ψηφιακής οικονομίας.

Αν και η χρηματοδότηση αποτελεί την βασική κινητήρια δύναμη κάθε επιχειρηματικής ενέργειας, υπάρχουν και άλλοι τρόποι για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, οι οποίοι μπορούν να συμβάλλουν ουσιαστικά στην διαδικασία έναρξης αλλά και λειτουργίας των νέων επιχειρήσεων. Η αναφορά γίνεται κυρίως για τον θεσμό των θερμοκοιτίδων, αλλά και για τα τεχνολογικά πάρκα. Και αυτές οι δομές μόλις τώρα ξεκινάνε την δράση τους και αναμένεται η λειτουργία τους για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Σε σχέση με τα παραπάνω θέματα, η ομάδα εργασίας διατύπωσε μια σειρά προτάσεων για την αποτελεσματικότερη και ευνοϊκότερη για την επιχειρηματικότητα λειτουργία των υποστηρικτικών αυτών δομών:

- _ Επιτάχυνση σύστασης του εγγυοδοτικού φορέα
- _ Επιτάχυνση λειτουργίας των κρατικών venture capitals
- _ Μείωση των αποθαρρυντικών όρων από τα τραπεζικά δάνεια και τις χορηγήσεις
- _ Αλλαγή κουλτούρας των χρηματοπιστωτικών οργανισμών
- _ Το κράτος να μην επιβάλλει περιορισμούς όταν συγχρηματοδοτεί με τα ιδιωτικά Venture Capitals
- _ Τα δημόσια Venture Capitals να κάνουν σωστή αξιολόγηση των ιδιωτικών Venture Capitals, μέσω των οποίων θα επενδύουν τα χρήματά τους
- _ Προσοχή στο μέγεθος της επένδυση κεφαλαίων για να αποφευχθεί οποιοδήποτε φαινόμενο αναγκαστικής απορρόφησης
- _ Επιτάχυνση του νομοσχεδίου για τα Stock Options
- _ Δημιουργία ευέλικτης νομοθεσίας για τις προνομιούχες μετοχές
- _ Επίσπευση λειτουργίας των θερμοκοιτίδων
- _ Συγκέντρωση εταιρειών υψηλής τεχνολογίας σε τεχνολογικά πάρκα, προκειμένου δημιουργηθούν οικονομίες κλίμακας αλλά και επιχειρηματικές και ερευνητικές συνέργειες
- _ Μείωση των αυστηρών όρων των εταιρειών Venture Capital και του ποσοστού συμμετοχής τους στις νέες εταιρείες
- _ Μείωση απαιτούμενων εγγυήσεων από τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς
- _ Δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου για την λειτουργία u964 των εταιρειών Venture Capital
- _ Ενεργοποίηση του θεσμού των Spin-offs

▪ Διαδικασίες

Ο τρίτος πιο σημαντικός παράγοντας στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας είναι οι διαδικασίες έναρξης μιας νέας επιχείρησης και γενικότερα το θεσμικό και νομικό πλαίσιο που διέπει τόσο την σύσταση όσο και την λειτουργία κάθε νέας επιχείρησης. Θα μπορούσε να πει κάποιος πως είναι το πρώτο πράγμα που θα έπρεπε να αλλάξει. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι το 35% των υποψηφίων νέων επιχειρηματιών εγκαταλείπουν τη διαδικασία έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας λόγω της πολυπλοκότητας της διαδικασίας, ανεξάρτητα από την καινοτομία και την προοπτική της ιδέας.

Η προτεραιότητα της βελτίωσης των διαδικασιών είναι αναγνωρισμένη και ήδη έχουν γίνει βήματα προς την σωστή κατεύθυνση. Χαρακτηριστική είναι η συνεργασία του EOMMEX με την IGVP για την δημιουργία ενός Start-up Pack.

Επίσης, ο κόμβος του υπουργείου ανάπτυξης φιλοξενεί μια ιστοσελίδα με οδηγίες για την δημιουργία μιας νέας επιχείρησης. Παρόλα αυτά, ακόμα και μετά τις βελτιώσεις, υπάρχουν ανοιχτά θέματα και προς αυτά προσανατολίζονται και οι προτάσεις της ομάδας εργασίας.

- _ Ακόμα μεγαλύτερη απλοποίηση της διαδικασίας σύστασης μιας νέας επιχείρησης
- _ Γνωστοποίηση των διαδικασιών και εκτός των ελληνικών συνόρων
- _ Ενίσχυση του κόμβου του Υπουργείου Ανάπτυξης και διαφήμιση του
- _ Ενίσχυση δραστηριοτήτων ηλεκτρονικού επιχειρείν
- _ Δημιουργία νομικού πλαισίου που θα καλύπτει τα θέματα του ηλεκτρονικού επιχειρείν με σαφήνεια και εξειδίκευση
- _ Ηλεκτρονικοποίηση των πληροφοριών που βρίσκονται σε δημόσιους οργανισμούς
- _ Ηλεκτρονική διασύνδεση αρμόδιων οργανισμών

▪ **Κίνητρα**

Δεδομένου ότι η υπόθεση νέα εταιρεία ψηφιακής οικονομίας είναι άμεσα συνδεδεμένη με την νεανική επιχειρηματικότητα, είναι σημαντικό εκτός της οικονομικής ενίσχυσης να επιδιώξουμε την προβολή του νέου επιχειρηματία και με άλλους τρόπους. Ένας από αυτούς, και μάλιστα επιτυχημένος, είναι η ιδέα των βραβείων και των αριστείων. Ο θεσμός αυτός λειτούργησε για πρώτη φορά στο προηγούμενο κοινοτικό πλαίσιο (1996-1997), με συμπληρωματικούς οικονομικού τρόπους υποστήριξης των νέων επιχειρηματιών, όπως τα βραβεία / αριστεία, και κατάφερε να χρηματοδοτήσει επιτυχώς περίπου 500 επιχειρήσεις. Τα υποστηρικτικά μέτρα συμπληρώνονταν από οικονομική και οργανωτική υποστήριξη για συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις και εκπαιδευτικά workshops.

Η Ελλάδα διαθέτει ένα καλά εκπαιδευμένο και δημιουργικό ανθρώπινο δυναμικό – κυρίως τα νεότερα σε ηλικία άτομα – τα οποία αδυνατούν να υλοποιήσουν τις ιδέες τους. Το γεγονός αυτό οφείλεται είτε στην έλλειψη οικονομικών πόρων ή, στην έλλειψη ευκαιριών εκμετάλλευσης των δυνατοτήτων τους. Για τον λόγο αυτό, καλό θα ήταν να δίδονται σε ετήσια βάση χρηματικά βραβεία σε νέους και επιτυχημένους επιστήμονες, που διαπρέπουν με τις δημοσιεύσεις τους στην Πανεπιστημιακή κοινότητα. Επιπλέον, καλό θα ήταν να δίδονται κάποια βραβεία και στα εκκολαπτήρια των ταλέντων αυτών, τα οποία είναι κατά κανόνα κάποια ερευνητικά κέντρα ή μπορούν να αναχθούν σε διεθνώς αναγνωρισμένες ερευνητικές ομάδες. Μια κίνηση που θα βελτιώσει ακόμα περισσότερο την κατάσταση είναι να δοθεί η δυνατότητα στα ερευνητικά κέντρα και στις ερευνητικές πανεπιστημιακές ομάδες, να προσλαμβάνουν ερευνητές πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, με σκοπό μόνο την προαγωγή της έρευνας, που στοχεύει πάντα στην παροχή τελικού προϊόντος στον καταναλωτή.

Προτάθηκαν και άλλες ιδέες για την ενθάρρυνση των νέων μέσω βραβείων αριστείας. Η επιβράβευση των νέων επιχειρηματιών να μην σταματάει στο πρώτο αριστείο αλλά να υπάρχει η δυνατότητα συνεχόμενης βράβευσης σε περίπτωση που η επιχείρηση συνεχίζει να παρουσιάζει καινοτομική συμπεριφορά. Ιδιαίτερη είναι η αξία των νέων ατόμων, ήδη από την σχολική ηλικία. Προτείνεται η καθιέρωση ετήσιων βραβείων για μαθητές, φοιτητές και ερευνητές που θα προτείνουν την πιο καινοτομική ιδέα. Σημαντικό είναι η ιδέα αυτή να είναι εμπορική και να έχει την προοπτική κέρδους. Η ομάδα έθεσε επίσης το θέμα των φορολογικών ελαφρύνσεων και επανέλαβε την

σημαντικότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Συνοπτικά οι προτάσεις στον χώρο των κινήτρων είναι οι εξής:

- _ Δημιουργία φορολογικών απαλλαγών τουλάχιστον κατά την πρώτη 5ετία
- _ Δημιουργία και παρουσίαση Cases επιτυχημένων εταιρειών
- _ Ενίσχυση του θεσμού των βραβείων
- _ Προβολή νέων επιχειρηματιών

▪ **Νεανική Επιχειρηματικότητα**

Στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος *ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ*, διερευνήθηκαν τα μέτρα που σχετίζονται με τη νέα επιχειρηματικότητα. Ένα πρόβλημα στο πρόγραμμα αυτό εντοπίζεται στο μηχανισμό της επιδότησης. Ο νέος επιχειρηματίας μπορεί να πάρει το 40% της επιχορήγησης προκαταβολή με την υπογραφή της σύμβασης αρκεί να προσκομίσει ισόποση εγγυητική επιστολή. Το υπόλοιπο 60% δίδεται με την πιστοποίηση της υλοποίησης του έργου. Το πρόβλημα εδώ εντοπίζεται στην εύρεση της εγγυητικής επιστολής από τον νέο επιχειρηματία.

Εναλλακτικά, και χωρίς την κατάθεση εγγυητικής επιστολής, καταβάλλεται το 80% της επιχορήγησης με την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου, ενώ το υπόλοιπο 20% με την πιστοποίηση της υλοποίησης του έργου. Το πρόβλημα εδώ έγκειται στο γεγονός ότι ο νέος επιχειρηματίας δεν διαθέτει συνήθως το απαραίτητο κεφάλαιο για την ολοκλήρωση του έργου, με συνέπεια να καταφύγει σε δανεισμό ή σε συνεργασία με κάποια εταιρία venture capital.⁵

Άλλα προβλήματα εντοπίζονται στη διοικητική οργάνωση των νέων επιχειρήσεων, την χρηματοδότηση των πατέντων, τη διασφάλιση της ποιότητας και την υποστήριξη της εκπαιδευτικής κατάρτισης των νέων επιχειρηματιών. Οι νέες επιχειρήσεις δεν δεσμεύονται για την υιοθέτηση οποιασδήποτε διοικητικής οργάνωσης, όπως είναι αυτή του outsourcing.

Το μόνο που απαιτείται είναι η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Προτείνεται επίσης η καινοτομία να αποτελεί και κριτήριο αξιολόγησης, όχι μόνο στο είδος της επιχειρηματικής ιδέας αλλά και σε άλλους τομείς όπως είναι οι διοικητικές λειτουργίες. Το θέμα της πατέντας σε σχέση με την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών αποτελεί φλέγον ζήτημα, και προτείνεται η υποστήριξη των νέων επιχειρήσεων από προγράμματα πατενταρίσματος.

Το νέο πρόγραμμα της νεανικής επιχειρηματικότητας θα πρέπει να προβλέπει με σαφήνεια το θέμα της κατάρτισης, η οποία θα πρέπει να παρέχεται με φιλικούς προς τους αποδέκτες τρόπους. Επίσης η κατάρτιση δεν πρέπει να είναι κατευθυνόμενη αλλά να δίνεται η δυνατότητα στους επιχειρηματίες να επιλέξουν το είδος εκπαίδευσης που χρειάζονται, κυρίως μέσα από ιδιωτικούς φορείς. Τέλος, καλό θα ήταν, η δαπάνη για εκπαίδευση να είναι επιλέξιμη, τουλάχιστον κατά ένα μέρος.

Αναφορικά με τον τρόπο αξιολόγησης των μελλοντικών προτάσεων, και προκειμένου να γίνει η καλύτερη δυνατή απορρόφηση των χρημάτων αλλά και να μειωθεί ο κίνδυνος λανθασμένης χρηματοδότησης, δεδομένου της κρίσης που υπάρχει στην Ευρώπη αναφορικά με τις επιχειρήσεις της νέας οικονομίας, τα κριτήρια αξιολόγησης συνοψίζονται παρακάτω:

- _ Να είναι συμβατά και να μοιάζουν με αυτά που χρησιμοποιούν οι εταιρείες Venture Capital.⁵ Τα στοιχεία για το σχολιασμό στηρίζονται στο ηλεκτρονικό newsletter του Συνδέσμου Νέων Επιχειρηματιών Αττικής
- _ Η πρόταση να αποτελείται από mixed skills, όχι μόνο γνώσης του αντικειμένου αλλά και διοικητικά.
- _ Να υπάρχει η πρόθεση για δραστηριοποίηση εκτός των ελληνικών συνόρων.
- _ Να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην προσωπική συνέντευξη.

- _ Η επιτροπή αξιολόγησης θα πρέπει να αποτελείται από άτομα που προέρχονται από τον επιχειρηματικό κόσμο αλλά και από νέους επιχειρηματίες.
- _ Οι επιχειρηματικές διαδικασίες που περιγράφονται στην πρόταση να είναι απλές.
- _ Να υπάρχει, στο βαθμό που είναι εφικτό, γεωγραφική κατανομή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- _ Να αξιολογείται η σύσταση της διοικητικής ομάδας (Βιογραφικά ατόμων).
- _ Να αξιολογείται η γνώση της αγοράς στην οποία απευθύνεται η επιχειρηματική πρόταση καθώς και η καλή γνώση του θεματικού πεδίου ενασχόλησης.
- _ Να υποστηρίζονται οι δραστηριότητες μάρκετινγκ.
- _ Υποστήριξη μητέρας που θέλει να γίνει επιχειρηματίας (τηλε-εργασία).
- _ Θα πρέπει να αξιολογούνται επί ίσοις όροις προτάσεις για ψηφιακές και μη-ψηφιακές επιχειρηματικές ιδέες.